

Nr 191.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 6 mom. 10, § 16 och § 26 riksdagsordningen; given Stockholms slott den 10 mars 1936.

Under återopande av bifogade i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:tt härmed till riksdagens prövning i grundlagsenlig ordning framlägga följande

F ö r s l a g

till

ändrad lydelse av § 6 mom. 10, § 16 och § 26 riksdagsordningen.

§ 6.

10. Till elektor må endast den utses som själv vid elektorsvalet äger rösträtt. Elektor kan den ej vara som står under förmynderskap eller som är i konkurstillstånd. För valbarhet till suppleant erfordras samma egenskaper som för valbarhet till elektor.

Vad i allmän eller särskild lag stadgas därom att i vissa fall den som dömes till straff skall dömas förlustig allmän befattning eller vara obehörig att inträda i sådan befattning skall även äga tillämpning å befattning såsom elektor eller suppleant för elektor.

§ 16.

Valrätt tillkommer envar man och kvinna som är svensk undersåte och senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugutre års ålder.

Valrätt må dock ej utövas av:

- a) den som står under förmynderskap eller som är i konkurstillstånd;
- b) den som är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning.

Till efterrättelse vid val skall finnas röstlängd; och skall, på sätt i vallagen finnes närmare bestämt, valrätten grundas på förhållandena vid tiden för röstlängdens tillkomst, ändå att förändring före valet inträffar.

§ 26.

Riksdagsmannabefattning kan endast av svensk medborgare utövas.

Ej må såsom riksdagsman godkännas:

- a) den som står under förmynderskap;

- b) den som är i konkurstillstånd;
- c) den som blivit förvunnen att hava vid riksdagsmannaval med penningar eller gåvor sökt värva röster, eller emot vedergällning avgivit sin röst, eller genom våld eller hot stört valfriheten.

Vad i allmän eller särskild lag stadgas därom att i vissa fall den som dömes till straff skall dömas förlustig allmän befattning eller vara obehörig att inträda i sådan befattning skall även äga tillämpning å riksdagsmannabefattning.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. Schlyter.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, anmäler fråga om *ändring av § 6 mom. 10, § 16 och § 26 riksdagsordningen* samt anför:

»Sedan jag förut i dag anmält lagrådets den 6 mars 1936 avgivna utlåtande över vissa till lagrådet den 31 januari 1936 remitterade förslag till ändringar i strafflagen m. fl. lagar, innebärande bland annat avskaffande av påföljden enligt 2 kap. 19 § strafflagen samt påföljderna 'ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas' och 'ovärdig att vidare föra andras talan inför rätta', har proposition till riksdagen med förslag i ämnet beslutats. För reformens genomförande kräves emellertid, såsom framhållits i samband med remissen till lagrådet av berörda lagförslag, jämväl ändring i § 6 mom. 10 och § 26 riksdagsordningen, varest frihet från nyssnämnda påföljder uppställes såsom villkor för att vara elektor och suppleant för elektor respektive att vara riksdagsman, och i § 16 riksdagsordningen, varest påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen nämnes såsom hinder för utövande av valrätt. Förslag till ändring i riksdagsordningen i dessa delar innefattas i en av särskilda sakkunniga utarbetad promemoria angående avskaffande av påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen jämte vissa andra straffpåföljder (statens off. utredn. 1935: 60). Nämnda promemoria innefattar även — såsom en ersättning för påföljderna — förslag till vissa bestämmelser angående förlust av offentliga befattningar i de fall då någon dömts till straffarbete eller förskyllt avsättning. Såsom framgår av förut omförmälda proposition har de sakkunnigas förslag härutinnan undergått viss omarbetning. Detta har medfört att nytt förslag till ändringar i riksdagsordningen måst upprättas, vilket ansluter sig till den utformning som reglerna om förlust av allmänna befattningar erhållit enligt nämnda proposition.

Förslaget innebär beträffande § 6 mom. 10 att stadgandena om påföljd såsom obehörighetsgrund ersättas med en bestämmelse av den innebörden att vad i allmän eller särskild lag stadgas om förlust av allmän befattning eller obehörighet att inträda i sådan befattning såsom följd av straff skall äga tillämpning även å befattning såsom elektor eller suppleant för elektor.

I § 26 har vidtagits en motsvarande ändring med avseende å riksdagsmannabefattning. Ur § 16 har borttagits bestämmelsen att valrätt icke må utövas av den som är från valrätten utesluten på grund av ådömd straffpåföljd.

Slutligen må anmärkas att vid 1934 års riksdag antogs såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling förslag till ändrad lydelse av § 6 mom. 10 och § 26 riksdagsordningen, innebärande upphävande av stadgandena att den som är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra den påföljd att han ej må utöva allmän befattning, icke kan vara elektor eller suppleant för elektor eller kan godkännas såsom riksdagsman. Därest det nu ifrågavarande förslaget till ändring i dessa paragrafer antages, bliva de såsom vilande antagna grundlagsändringarna obehövlige. Detta förhållande torde böra beaktas vid behandlingen av det vilande förslaget till ändringar i riksdagsordningen.»

Föredraganden hemställer att omförmälda *förslag till ändrad lydelse av § 6 mom. 10, § 16 och § 26 riksdagsordningen* måtte föreläggas riksdagen i grundlagsenlig ordning.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.